

Kommunstyrelsens pensionärsråd

**Protokoll nr 9 fört vid kommunstyrelsens pensionärsråds sammanträde
tisdagen den 7 oktober 2008 kl. 10.00 – 12.10**

Justerat den 8 oktober 2008

Ann-Marie Furumark

Eva Sahlin

Ordförande

Ann-Marie Furumark (PRO)

Vice ordförande

Eva Sahlin (SPF)

Ledamöter

Alex Margulies (PRO)

Barbro Karlsson (PRO)

Bror Lord (PRO)

Johnny Dahlin (SPF)

Mats Danielson (SPF)

Laila Högdahl (SKPF)

Kerstin Rosenqvist Hedler (SPRF)

Ersättare

Sven Larsson (PRO)

Karin Wilborg (SPF)

Olle Eriksson (SPF)

Kjerstin Genell Andrén (SPF)

Stig Alenlöv (SKPF)

Kerstin Svenson (SPRF)

Berndt Holgersson (RPG)

Förhindrade: Kurt Blank (PRO) och Birgitta Gidlöf (PRO)

Dessutom var Chatrin Engbo och Barbro Karlsson närvarande.

§ 1 Närvarande

Sekreteraren noterar närvaro.

§ 2 Val av justerare

Eva Sahlin utses att tillsammans med Ann-Marie Furumark justera dagens protokoll.

§ 3 Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Ett par frågor under övrigt anmäls varefter dagordningen fastställs.

§ 4 Anmälan av protokollsjustering KPR 8/2008-09-09

Anmälan läggs med godkännande till handlingarna.

§ 5 Anmälan av protokollsjustering ÄN 9/2008-09-16

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 6 Anmälan av protokollsjustering HKR 8/2008-09-09

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 7 Planering av boenden för äldre i Stockholms stad

Efterfrågan på heldygnsomsorg prognostiseras enligt Solving, Bohlin & Strömberg minska med ca 350 platser (cirka 5 procent) i Stockholms stad under perioden 2007-2016. Behovet och tillgången varierar i olika regioner. En utgångspunkt för äldreförvaltningens överväganden har varit att planera med sikte på år 2020.

Barbro Karlsson, strategi- och planeringsavdelningen, informerar.

Rådet gör följande **uttalande**:

Allmänna synpunkter

KPR finner att äldreförvaltningens utlåtande är i allt väsentligt nyanserat och väl avvägt, inte minst med hänsyn till att frågorna om äldres boende är komplexa och framtiden oviss.

Särskilt vill vi understryka vad förvaltningen anför om förslagets karaktär: de ska "ses som en form av inriktning som i vissa delar behöver utredas vidare innan definitivt ställningstagande kan ske för respektive boende som berörs av förslagen" (s 3). "När planen fastställts", heter det vidare, "blir den riktninggivande för stadsdelsnämnderna".

Vi instämmer också i äldreförvaltningens mening (s 20) att äldrenämnden bör få en tydligare roll: "Stadsdelsnämnderna bör alltså ha till uppgift att regionvis planera hur behovet av särskilda boendeformer och andra kategoribostäder för äldre ska tillgodoses på medellång sikt. Äldrenämnden bör sammanställa dessa planer och göra en samlad bedömning av stadens behov." KPR menar att en sådan uppgift inte kan fullgöras på annan plats i stadens politiska organisation och att den blir en avgörande provosten för nämndens tyngd och status. Det gagnar stadens äldre invånare.

KPR utgår vidare från att stadsdelsnämnderna och deras pensionärsråd får utrymme och resurser för att ta sitt viktiga ansvar i den fortsatta planeringen. I det följande tar vi därför inte ställning till planeringen för de olika regionerna utan uppehåller oss, som sig bör, vid principer, övergripande frågor och planeringslinjer på längre sikt.

Prognoser och preferenser

Vi inser att prognoser om befolkningsutvecklingen måste ingå i underlaget för all planering av kommunal verksamhet. Men vi vet också att alla prognoser är definitionsmässigt osäkra. När det gäller äldre människor presenteras ofta olika scenarier om livslängd och hälsotillstånd, beroende på bland annat livsstilsförändringar och medicinska framsteg. Den största osäkerheten gäller människors framtida önskemål och preferenser, oavsett hur många enkäter man gör i dag. En pigg sextioåring har svårt att föreställa sig att han ganska snart kan behöva vård, omsorg och ett anpassat boende.

Våra slutsatser är att prognoser inte blint får styra planeringen för äldres boende och att enkätsvar är tidsbundna och kan leda vilse. Tendenser och sannolika framtidsbilder kan man få, och visst bör de få påverka planeringen. En annan väsentlig slutsats är att man inte permanent bör dra undan befintliga äldrebostäder från bostadsbeståndet (utom när de är undermåliga och inte låter sig byggas om till fullvärdigt boende). Vid svackor i behoven bör man övergångsvis pröva annan användning av bostäderna. Därmed kan man bibehålla handlingsfrihet när behoven åter ökar. Vi stöder alltså vad äldreförvaltningen skriver överst på s 12.

Upphandling och entreprenader

Vi vill understryka förvaltningens resonemang (s 13) om entreprenader och deras roll i planeringen. "Äldreförvaltningen anser mot denna bakgrund att det noga bör övervägas vilka boenden som är lämpliga att upphandla för entreprenad drift och vilka som är mindre lämpliga", skriver förvaltningen. Det är ett klokt och nödvändigt förhållningssätt. Detta aktualiserar också våra tidigare invändningar mot långa avtalstider liksom vårt krav att staden – som ju bär det yttersta ansvaret – måste upprätthålla sin kompetens genom att driva en avsevärd del av boendena i egen regi.

Korttidsvård

KPR delar uppfattningen att behovet av korttidsvård kommer att öka. Som förvaltningen skriver fyller korttidsvård såväl behovet av en tillfällig placering

efter sjukhusvistelse som behovet av avlastning och växelvärd. Framför allt med hänsyn till den sistnämnda funktionen är det enligt vår mening viktigt att boendet är mer hemlikt än sjukhusaktigt. Här har vi en helt annan åsikt än äldreförvaltningen.

I samma fråga uttalade vi oss (2008-08-12) vid behandlingen av en remitterad motion om stadens korttidsboenden. Då framhöll vi "att korttidsboende inte kan jämföras med sjukhusvård. KPR förordar att korttidsboende i största möjliga utsträckning ska vara enkelrum med eget hygienutrymme."

Servicehus

Det kan vara rimligt att, som förvaltningen föreslår, avvakta äldreboendedelegationens slutbetänkande innan man tar ställning till servicehusens framtid. Under tiden kan vi ändå inte underlåta att förvåna oss över de många outhyrda lägenheterna, som uppges kosta staden ca 50 miljoner kronor per år (s 18). När en person beviljas bostad i servicehus, är vederbörande stadsdelsnämnd av ekonomiska skäl väldigt angelägen om snabb inflyttning. Men tomma lägenheter ses tydligen som ett obetydligt problem. Somliga stadsdelsnämnder har mer eller mindre intagningsstopp i avvaktan bland annat på den planering som vi just nu behandlar. Det är inte acceptabelt.

KPR efterlyser i detta sammanhang en redovisning av effekterna av de nya riktlinjerna för biståndsbedömningen, såvitt avser ansökningar om rätt till bostad i servicehus.

Vad servicehusen kommer att kallas i framtiden vet vi inte. Däremot är vi alldeles säkra på att morgondagens pensionärer inte kommer att acceptera små enrumslägenheter på ålderns höst, efter att under sina tidigare liv ha haft en god utrymmesstandard i sitt boende. Två rum och kök bör därför vara det normala när äldreboendestäder byggs eller byggs om.

Ordinärt boende och nyproduktion

Vi vill med eftertryck instämma i äldreförvaltningens överväganden och förslag i fråga om bostadsanpassning och förbättring av tillgängligheten i den yttre miljön i många av stadens äldre bostadsområden.

Likaså bör staden, som förvaltningen föreslår, verka för att det planeras in olika former av boende för äldre i nyproduktionen, särskilt i de större nya utbyggnadsområdena. Alltför ofta glömmar man i planeringen att tillgodose behovet av äldreboendestäder, utom möjligen stadsdelsnämndernas önskemål om vård- och omsorgsboenden. Särskilt saknas i planerna seniorboendestäder med hyresrätt, något som ofta efterfrågas av pensionärer. Det är nödvändigt att staden använder sina egna bostadsföretag för att möta dessa önskemål.

Sammanfattningsvis

ställer KPR sig i stort sett bakom huvudlinjerna i äldreförvaltningens förslag till planering för äldres boende i Stockholm. Vi vill emellertid varna för en alltför stor tilltro till prognoser och tidsbundna enkäter. Planeringen ska vara flexibel och ange vida ramar för det konkreta genomförandet, så att avvägningar kan göras vid varje tillfälle med hänsyn till lokala förutsättningar och de äldres egna önskemål.

Slutligen vill vi framhålla hur viktigt det är att de äldres företrädare i stadsdelsnämndernas pensionärsråd ges möjlighet att delta i och påverka planeringen i sina områden.

§ 8 Motion (2008:58) Rökfri arbetstid för personal som arbetar med barn, äldre och människor med funktionshinder – remissvar på motion från Stefan Nilsson (mp)

Kommunstyrelsen har remitterat "Motion (2008:58) om rökfri arbetstid för personal som arbetar med barn, äldre och människor med funktionsnedsättning" av Stefan Nilsson (mp) till Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, utbildningsnämnden, äldre- och vårdnämnden och stadsledningskontoret för yttrande senast den 30 september 2008.

I motionen föreslås att arbetstid ska vara rökfri för personal som arbetar med barn, äldre och människor med funktionsnedsättning samt att anställda i kommunen som vill sluta röka ska erbjudas rökavvänjningskurser utan kostnad.

Rådet lägger ärendet till handlingarna utan erinran.

§ 9 Den organisatoriska hemvisten för kommunstyrelsens pensionärsråd

Kommunstyrelsen uppmanade den 7 november 2007 äldre- och vårdnämnden att under 2008 utvärdera den organisatoriska hemvisten och instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd.

Äldreförvaltningen finner att inrättande av en äldre- och vårdnämnd och förläggning av rådets sekretariat till äldreförvaltningen har medfört förbättringar och föreslår f.n ingen ändring.

Rådet lägger ärendet till handlingarna utan erinran.

§ 10 Förslag till Vision Järva 2030

Kommunstyrelsen har remitterat förslag till Vision Järva 2030 till bl.a. äldre- och vårdnämnden.

Äldreförvaltningen påpekar att i remissen belyses inte utvecklingen ur de äldres perspektiv. Andelen äldre i området kommer att öka kraftigt fram till år 2030. De flesta kommer troligen att vilja bo kvar i sin ordinarie bostad så länge som möjligt. Det bör underlättas. Någon form av trygghetsboende/seniorboende i kompletteringsbebyggelsen bör ändå övervägas.

Rådet lägger ärendet till handlingarna utan erinran.

§ 11 Motion (2008:59); Skärpt verksamhetsuppföljning – remissvar på motion från Margareta Johansson (v)

I motionen uppmärksammas att det i den stadsgemensamma uppföljningsmallen för uppföljning av verksamheter i enlighet med av kommunfullmäktige beslutade uppföljningsmodell, inte ingår uppföljning avseende ekonomiska förhållanden.

Äldreförvaltningen har i likhet med motionären uppmärksammat avsaknaden av ekonomisk uppföljning. Förvaltningen har i ärendet Uppföljning av ramavtal om enstaka platser, stadens vård- och omsorgsboende för äldre samt hemtjänst i kommunal och privat regi 2006 och 2007 redovisat kompletteringar avseende administrativ och ekonomisk uppföljning fr.o.m. 2009. Uppföljningsmallen kompletteras även med uppgift om huruvida förutsättningarna vid vård- och omsorgsboendena överensstämmer med utfärdat tillstånd eller ej vid uppföljningstillfället.

Fr.o.m. 2008 genomför äldreförvaltningen stickprovskontroller avseende ekonomiska förhållanden hos privata utförare av hemtjänst. Denna form av kontroll kommer att utvecklas ytterligare.

Rådet lägger ärendet till handlingarna utan erinran.

§ 12 Motion (2008:60); Anställning av ”Töser” i äldreomsorgen – remissvar på motion från Margareta Johansson (v)

I motionen konstateras att många äldre som bor i vård- och omsorgsboende saknar social stimulans och samvaro trots de politiska målen om att öka livskvaliteten för äldre. Motsvarande specialistfunktion till MAS och MAR finns inte i staden för att granska och utveckla det sociala innehållet i äldreomsorgen. I motionen hänvisas till Kristinehamns kommun som har en tillsynsfunktion över social omsorg (TÖS). I motionen föreslås att staden bör utreda behovet av och möjligheterna att inrätta en specialistfunktion i varje stadsdelsnämnd för granskning och utveckling av det sociala innehållet i äldreomsorgen.

Rådet lägger ärendet till handlingarna utan erinran.

§ 13 Hemställan om E-tjänstmedel för utveckling av köhanteringssystemet inom vård- och omsorgsboende

Kommunfullmäktige har i budgeten för 2007 beslutat att valfriheten ska öka och att staden ska skapa förutsättningar för att ge invånarna så stor valfrihet som möjligt. Inriktningen är att stadens verksamheter, organisationer och arbetssätt ska anpassas för att möta stockholmarnas behov. Valfriheten innebär att brukare som efter biståndsbedömning beviljas plats på ett vård- och omsorgsboende ska kunna välja var han/hon vill bo. Valfriheten ska gälla alla vård- och omsorgsboenden som ingår i valfrihetssystemet. För att möjliggöra valfriheten pågår en utveckling av ett köhanteringssystem. Den äldre som har fått ett bifallsbeslut för vård- och omsorgsboende ska kunna göra sitt val utifrån de platser som finns i köhanteringssystemet och även kunna se var det finns lediga platser. Den äldre ska även kunna ställa sig i kö till ett boende som för tillfället inte har några lediga platser.

Rådet lägger ärendet till handlingarna utan erinran.

§ 14 Förvaltningschefens information

- **Budget** 2009 och inriktning 2010 och 2011
Chatrin Engbo gör en genomgång av majoritetens förslag till budget.

§ 15 Övriga frågor

- **Lex Sarah** – nya föreskrifter (SOSFS 2008:10 och 2008:11)
KPR önskar information om de nya föreskrifterna.
– Förvaltningen återkommer.
- Frågor kring **matlådeleveranser** i stadsdelen Hässelby-Vällingby.
KPR önskar redovisning av hur frågan om matlådor hanteras.
– Förvaltningen återkommer.

Vid protokollet

Göran Edenberg
sekreterare